

První spolehlivá data z oblasti **přírodovědná gramotnost** jsou z roku 2006. Hlavní doménou byla ještě v roce 2015. Průměrný výsledek českých žáků v přírodovědné gramotnosti měl v roce 2018 nižší hodnotu než v roce 2006, ale významně se nelišil od výsledků pozorovaných v posledních letech. Rozpětí hodnot průměrných výsledků je 20 bodů a výsledky českých žáků byly vždy vyšší než průměry OECD. Dlouhodobý trend viditelný na vývojové křivce je vytrvalý sestup.

Je nutné zdůraznit, že graf na obrázku 4.1 ukazuje pouze úzkou padesátibodovou oblast kolem průměrného výsledku zemí OECD stanoveného v prvním cyklu šetření na hodnotu 500. Tímto způsobem zobrazení jsou graficky zdůrazněny výkyvy, ačkoli výsledky v průběhu let spíše v uvedeném trendu mírně oscilují. Z grafu je patrné, že průměry OECD se ve všech doménách dlouhodobě snižují a nyní mají hodnoty těsně pod 490.

Je nutné zdůraznit, že graf na obrázku 4.1 ukazuje pouze úzkou padesátibodovou oblast kolem průměrného výsledku zemí OECD stanoveného v prvním cyklu šetření na hodnotu 500. Tímto způsobem zobrazení jsou graficky zdůrazněny výkyvy, ačkoli výsledky v průběhu let spíše v uvedeném trendu mírně oscilují. Z grafu je patrné, že průměry OECD se ve všech doménách dlouhodobě snižují a nyní mají hodnoty těsně pod 490.

Česká republika – přehled výsledků			
Hlavní výsledky	Čtenářská gramotnost	Matematická gramotnost	Přírodovědná gramotnost
PISA 2000	492		
PISA 2003	489	516*	
PISA 2006	483	510	513*
PISA 2009	478*	493	500
PISA 2012	493	499	508*
PISA 2015	487	492	493
PISA 2018	490	499	497
Průměrná změna mezi cykly	+0,1	-3,7*	-4,0*
Krátkodobá změna výsledku (mezi roky 2015 a 2018)	+3,0	+7,1	+4,0
Popis křivky průběhu výsledků	U-křivka	plochá, ale klesající	stále klesající
Gramotnostní úrovně	Čtenářská gramotnost (2009 až 2018)	Matematická gramotnost (2012 až 2018)	Přírodovědná gramotnost (2006 až 2018)
Změny v zastoupení nejlepších žáků (úroveň 5 a 6)	+3,1*	-0,2	-4,1*
Změny v zastoupení nejhorších žáků (pod úrovní 2)	-2,3	-0,6	+3,2

*Poznámka: * statisticky významný trend, změna nebo výsledek nad nebo pod výsledkem PISA 2018.*

4.2 Výsledky žáků v druzích škol

V národním kontextu České republiky poskytuje program PISA jedinečné údaje o výsledcích žáků v různých druzích škol, které doplňují a prohlubují zjištění o výsledcích českých žáků v mezinárodním srovnání. Tyto údaje, které jsou rovněž k dispozici v časových řadách, umožňují podrobněji popsat vývoj výsledků v českém vzdělávacím systému. V šetření byly rozlišovány tyto **druhy škol**: základní škola, víceleté gymnázium, čtyřleté gymnázium, střední odborná škola s maturitou (SOŠ), střední odborná škola bez maturity (SOU) a speciální škola.⁶

4.2.1 Zastoupení žáků různých druhů škol v gramotnostních úrovních

Vývoj procentuálního zastoupení žáků v gramotnostních úrovních čtenářské gramotnosti v jednotlivých druzích škol v cyklech 2000, 2009 a 2018 ukazuje obrázek 4.2.

Z hlediska budoucího uplatnění žáků je důležité sledovat podíl těch, kteří nedosahují ani druhého,

⁶ Žáci speciálních škol s ohledem na inkluzivní opatření přijatá v České republice v uplynulých letech tvořili v šetření PISA 2018 oproti předešlým cyklům již tak malý podíl, že není možné údaje za tento druh školy uvádět.